

POSTĘP DLA WSZYSTKICH

równe prawa
równe szanse
dla kobiet
i mężczyzn

„Prawa kobiet i dziewcząt stanowią niezbywalną, integralną i niepodzielną część powszechnych praw człowieka.”

(Światowa Konferencja Praw Człowieka, Wiedeń 1993 r.)

„Każdy człowiek posiada wszystkie prawa i wolności zawarte w niniejszej Deklaracji bez względu na jakiekolwiek różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innego stanu.”

(Powszechna Deklaracja Praw Człowieka)

„Kobiety są wybieralne na równych warunkach z mężczyznami bez żadnej dyskryminacji do wszelkich organów, pochodzących z wyborów publicznych, a przewidzianych w ustawodawstwie krajowym.”

(Konwencja NZ o prawach politycznych kobiet)

„Do celów niniejszej Deklaracji, pojęcie „przemoc wobec kobiet” oznacza każdy akt przemocy na tle płci, który powoduje lub może spowodować, fizyczną, seksualną lub psychiczną krzywdę lub cierpienie (...).”

(Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet)

Obchody Międzynarodowego Dnia Kobiet, Komisja ds. Statusu Kobiet, Nowy Jork, 5 marca 2009 r.

Równoprawne uczestnictwo i równe szanse kobiet i mężczyzn w życiu społecznym, ekonomicznym i politycznym na całym świecie znajdują się w centrum działań ONZ. Równouprawnienie jest warunkiem osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, pokoju, bezpieczeństwa i pełnego poszanowania praw człowieka. Problematyka ta jest przedmiotem wielu konferencji i spotkań na forum ONZ, a kwestia kobiet znajduje swój wyraz w licznych dokumentach przyjmowanych przez państwa członkowskie Organizacji.

Kobiety znacznie później niż mężczyźni uzyskały prawa i wolności obywatelskie. Prawo do studiowania na wyższych uczelniach kobiety otrzymały dopiero pod koniec dziewiętnastego wieku, kiedy to w 1867 r. Uniwersytet w Zurychu jako pierwszy dopuścił kobiety do studiów. W 1917 r. w wyniku rewolucji październikowej rosyjskie kobiety poza prawami wyborczymi uzyskały, po raz pierwszy w historii, prawo do równej płacy za równą pracę oraz równe z mężczyznami prawa majątkowe i rodzicielskie. W Polsce prawa wyborcze kobiety otrzymały w 1918 roku, a w niektórych państwach jeszcze później. Ostatni w Europie przyznał je kobietom szwajcarski kanton Appenzell-Innerrhoden w 1989 roku.

Osiągnięcie rzeczywistej równości wymaga skutecznego prawa o równym traktowaniu i zakazującego dyskryminacji z powodu płci. Konieczne są także strategie i plany, popularyzowanie i upowszechnianie dobrych praktyk oraz stałe monitorowanie sytuacji kobiet. W rezultacie tych działań poprawia się sytuacja kobiet na świecie, wzrasta rozumienie ich dążeń i praw. Chociaż dotąd w żadnym państwie świata i w żadnej dziedzinie życia nie osiągnięto pełnej równości kobiet i mężczyzn, to bez wątpienia równe prawa i równe szanse dla kobiet i mężczyzn oznaczają w istocie postęp dla wszystkich ludzi.

Czwarta Światowa Konferencja w sprawach Kobiet, Pekin, 3 września 1995 r.

Równość kobiet i mężczyzn - ochrona przed dyskryminacją kobiet z powodu płci.

Wybrane dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych

Dążenie do zniesienia dyskryminacji kobiet z powodu płci i zapewnienia kobietom równych praw i szans stało się jednym z podstawowych celów Organizacji Narodów Zjednoczonych zawartych w konwencjach i deklaracjach.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Universal Declaration of Human Rights

Trzecia sesja Zgromadzenia Ogólnego ONZ, obradująca w Paryżu, uchwaliła 10 grudnia 1948 roku *Powszechną Deklarację Praw Człowieka*. Dokument ten stanowi niewątpliwie jedno z największych i najtrwalszych osiągnięć ONZ. Przetłumaczona na większość języków świata *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka* porządkuje osiągnięcia i postulaty dotyczące wolności i godności człowieka. *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka*, na której oparty jest globalny system ochrony praw człowieka, uznaje niepodzielność i powszechność praw wszystkich ludzi. Po raz pierwszy w historii powszechnej stanowi, że kobiety mają takie samo prawo jak mężczyźni do ochrony swych praw.

Art. 1 Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swoich praw. Są oni obdarzeni rozumem i sumieniem i powinni postępować wobec innych w duchu braterstwa.

Art. 2 Każdy człowiek posiada wszystkie prawa i wolności zawarte w niniejszej Deklaracji bez względu na jakiekolwiek różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innego stanu.

Eleanor Roosevelt, Nowy Jork, 1 listopada 1949 r.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (1979 r.)

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

Przełomem w ochronie praw kobiet na całym świecie stała się przyjęta przez Narody Zjednoczone *Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet*. Ta uchodząca za międzynarodową kartę praw kobiet Konwencja zakazuje różnicowania, wykluczania lub ograniczania ze względu na płeć. Umożliwiła ona także przyjmowanie i stosowanie rozwiązań prawnych wzmacniających pozycję kobiet i eliminujących nierówności między kobietami i mężczyznami we wszystkich obszarach życia społecznego. Zgodnie z postanowieniami Konwencji obowiązki państwa w zakresie likwidacji dyskryminacji kobiet dotyczą zarówno sfery publicznej, jak i prywatnej, w tym rodziny. Do monitorowania postępu we wdrażaniu postanowień Konwencji powołany został Komitet NZ ds. Eliminacji Dyskryminacji Kobiet (CEDAW). Dokonuje on przeglądu raportów przedkładanych przez państwa-strony Konwencji. Narody Zjednoczone przyjęły także protokół dodatkowy do Konwencji, który daje możliwość wniesienia skargi indywidualnej lub grupowej. Polska ratyfikowała zarówno Konwencję, jak i protokół dodatkowy. (Patrz Dz.U.1982.10.71, Dz. U.2003.41.343)

Art. 1 W rozumieniu niniejszej konwencji określenie „dyskryminacja kobiet” oznacza wszelkie różnicowanie, wyłączenie lub ograniczenie ze względu na płeć, które powoduje lub ma na celu uszczuplenie albo uniemożliwienie kobietom, niezależnie od ich stanu cywilnego, przyznania, realizacji bądź korzystania na równi z mężczyznami z praw człowieka oraz podstawowych wolności w dziedzinach życia politycznego, gospodarczego, społecznego, kulturalnego, obywatelskiego i innych.

Kobiety pochodzenia romskiego protestujące przeciw wymuszonej sterylizacji, Czechy, 2006 r.

Art. 2 Państwa Strony potępiają dyskryminację kobiet we wszelkich jej formach oraz zgadzają się prowadzić, za pomocą wszelkich odpowiednich środków i bez zwłoki, politykę likwidującą dyskryminację kobiet i w tym celu zobowiązują się:

- a)** wprowadzić zasadę równości mężczyzn i kobiet do swych konstytucji państwowych lub innych odpowiednich aktów ustawodawczych, jeżeli dotychczas tego nie uczyniły, oraz zapewnić w drodze ustawodawczej lub za pomocą innych środków realizację tych zasad w praktyce,
- b)** podjąć stosowne kroki ustawodawcze i inne działania, obejmujące tam, gdzie jest to niezbędne, sankcje zabraniające wszelkiej dyskryminacji kobiet,
- c)** ustanowić ochronę prawną praw kobiet na zasadach równości z mężczyznami oraz zapewnić w drodze postępowania przed właściwymi sądami państwowymi i innymi organami publicznymi skuteczną ochronę kobiet przed wszelkimi aktami dyskryminacji,
- d)** powstrzymać się od wszelkich działań i praktyk dyskryminujących kobiety i zapewnić, aby władze i organy publiczne działały zgodnie z tym obowiązkiem,
- e)** podejmować wszelkie stosowne kroki, aby likwidować dyskryminację kobiet przez jakiegokolwiek osoby, organizacje i przedsiębiorstwa,
- f)** podejmować wszelkie stosowne kroki, łącznie z ustawodawczymi, w celu zmiany lub uchylecia wszelkich ustaw, zarządzeń, zwyczajów lub praktyk, które stanowią dyskryminację kobiet,
- g)** uchylić wszelkie przepisy karne, które dyskryminują kobiety.

Obóz uchodźców w Pakistanie, marzec 2001 r.

Art. 3 Państwa Strony podejmują we wszystkich dziedzinach a w szczególności w dziedzinie życia politycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego, wszelkie stosowne kroki, w tym również ustawodawcze, dla zapewnienia pełnego rozwoju i awansu kobiet w celu zapewnienia im posiadania i wykonywania praw człowieka oraz podstawowych wolności na zasadach równości z mężczyznami.

Art. 4 Wprowadzenie przez Państwa Strony tymczasowych zarządzeń szczególnych, zmierzających do przyspieszenia faktycznej równości mężczyzn i kobiet, nie będzie uważane za akt dyskryminacji w rozumieniu niniejszej konwencji, jednakże nie może w żaden sposób pociągać za sobą utrzymania nierównych lub odrębnych norm; zarządzenia te powinny być uchylone z chwilą osiągnięcia celów w zakresie równości szans i traktowania. Wprowadzenie przez Państwa Strony specjalnych zarządzeń, w tym również zarządzeń przewidzianych w niniejszej konwencji, w celu ochrony macierzyństwa nie będzie uważane za akt dyskryminacji.

Spotkanie Sekretarza Generalnego ONZ z przedstawicielkami Rady Najwyższej Kobiet, Bahrajn, maj 2009 r.

Kobiety sprzedające konfitury z mango, Senegal, czerwiec 2006 r

Zanim doszło do uchwalenia Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, Narody Zjednoczone uchwaliły konwencje dotyczące różnych obszarów życia społecznego, z których najważniejsze to:

Konwencja w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytucji (1949 r.)

Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others

Konwencja wzywa do karania osób czerpiących zyski z prostytucji i zakazuje prowadzenia legalnych domów publicznych, eksploatacji prostytucji i rejestracji prostytutek oraz innych restrykcyjnych działań wobec osób prostytuujących się. Konwencja uznaje handel ludźmi w celu prostytucji za przestępstwo międzynarodowe i zobowiązuje państwa-strony do współpracy w ściganiu i karaniu sprawców. (Patrz Dz.U.52.41.278)

Art. 1 Strony niniejszej Konwencji zgadzają się ukarać każdego, kto dla zaspokojenia namiętności innej osoby:

- 1.1** Dostarcza, zwabia lub uprowadza w celach prostytucji inną osobę, nawet za jej zgodą;
- 1.2** Eksploatuje prostytucję innej osoby, nawet za jej zgodą.

Art. 2 Strony niniejszej Konwencji zgadzają się również ukarać każdego, kto:

- 2.1** Utrzymuje lub prowadzi, bądź świadomie finansuje dom publiczny albo bierze udział w jego finansowaniu;
- 2.2** Świadomie wynajmuje komuś lub odnajmuje od kogoś budynek bądź inne pomieszczenie lub jakakolwiek ich część dla celów prostytucji innych osób.

Ofiary przemocy seksualnej, Demokratyczna Republika Konga, marzec 2009 r.

Konwencja w sprawie równego wynagrodzenia (1951 r.)

ILO Equal Remuneration Convention

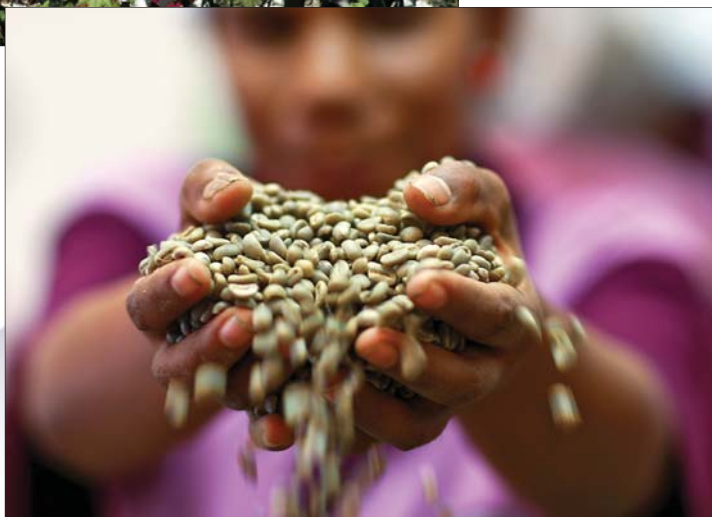
Konwencja Międzynarodowa Organizacja Pracy ustanawia zasadę i praktykę równego wynagrodzenia za równoważącą pracę oraz dokonywania obiektywnej, wolnej od dyskryminacji ze względu na płeć, wyceny wykonywanej pracy. (Patrz Dz.U.55.38.238)

Art. 2.1 Każde Państwo Członkowskie powinno popierać, poprzez właściwe metody ustalania stawek wynagrodzeń, promowanie i, o ile jest to zgodne z tymi metodami, zapewniać stosowanie do wszystkich pracowników zasady jednakowego wynagrodzenia dla mężczyzn i kobiet za pracę o jednakowej wartości.

*Plantacja bawełny,
Nepal, 1978 r.*

*Plantacja kawy, Timor-Leste ,
lipiec 2009 r.*

Konwencja o prawach politycznych kobiet (1952 r.)

Convention on the Political Rights of Women

Konwencja zobowiązuje państwa członkowskie ONZ do przyznania kobietom prawa głosu, prawa do wybieralności i piastowania funkcji publicznych na równych warunkach z mężczyznami. (Patrz Dz.U.1955.16.86)

Art. 1 Kobiety są uprawnione do głosowania we wszelkich wyborach na równych warunkach z mężczyznami bez żadnej dyskryminacji.

Art. 2 Kobiety są wybieralne na równych warunkach z mężczyznami bez żadnej dyskryminacji do wszelkich organów, pochodzących z wyborów publicznych, a przewidzianych w ustawodawstwie krajowym.

Art. 3 Kobiety są uprawnione na równych warunkach z mężczyznami bez żadnej dyskryminacji do piastowania urzędów publicznych i do wykonywania wszelkich funkcji publicznych, przewidzianych w ustawodawstwie krajowym.

*Wybory w Afganistanie,
sierpień 2009 r.*

*Wybory w regionie Kurdystanu,
Irak, lipiec 2009 r.*

Konwencja w sprawie dyskryminacji w zatrudnieniu i wykonywaniu zawodu (1958 r.)

Discrimination (Employment and Occupation) Convention

Konwencja przyjęta przez Międzynarodową Organizację Pracy stanowi podstawę uregulowań prawnych zwalczających dyskryminację kobiet z powodu płci na rynku pracy. Zobowiązuje państwa członkowskie do opracowania i prowadzenia polityki krajowej zmierzającej do likwidacji wszelkich form dyskryminacji w zatrudnieniu oraz wprowadzającej w życie zasadę równych szans i równego traktowania na rynku i w miejscu pracy. (Patrz Dz.U.61.42.218)

Art. 1.1 Dla celów niniejszej konwencji określenie „dyskryminacja” oznacza:

- a)** wszelkie rozróżnienie, wyłączenie lub uprzywilejowanie oparte na rasie, ko-lorze skóry, płci, religii, poglądach politycznych, pochodzeniu narodowym lub społecznym, które powoduje zniweczenie albo naruszenie równości szans lub traktowania w zakresie zatrudnienia lub wykonywania zawodu;
  - b)** wszelkie inne rozróżnienie, wyłączenie lub uprzywilejowanie powodujące zniweczenie albo naruszenie równości szans lub traktowania w zakresie zatrudnienia lub wykonywania zawodu, które będzie mogło być wymienione przez zainteresowanego Członka po zasięgnięciu opinii reprezentatywnych organizacji pracodawców i pracowników, o ile takie istnieją, oraz innych właściwych organizacji.
- 1.2** Rozróżnienia, wyłączenia lub uprzywilejowania, oparte na kwalifikacjach wymaganych dla określonego zatrudnienia nie są uważane za dyskryminację.
- 1.3** Dla celów niniejszej konwencji wyrazy „zatrudnienie” i „zawód” obejmują dostęp do szkolenia zawodowego, dostęp do zatrudnienia i do poszczególnych zawodów, jak również warunki pracy.

Afganistan, maj 2006 r.

Konwencja w sprawie zwalczania dyskryminacji w dziedzinie oświaty (1960 r.)

Convention against Discrimination in Education

Przyjęta przez Konferencję Ogólną UNESCO Konwencja umożliwia dziewczętom i kobietom równy dostęp do edukacji i zakazuje dyskryminacji w tej dziedzinie. Uznaje to za konieczność w wyrównywaniu szans i możliwości życiowych dziewcząt i kobiet. (Patrz Dz. U. 64.40.268)

Art. 1 Dla celów niniejszej Konwencji określenie „dyskryminacja” oznacza wszelkie zróżnicowanie, wykluczenie, ograniczenie lub uprzywilejowanie ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, religię, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, warunki gospodarcze lub urodzenie, ma na celu, albo którego lub skutkiem jest przekreślenie bądź uszczuplenie równego traktowania w dziedzinie edukacji.

Art. 2 Dla celów niniejszej Konwencji, określenie „edukacja” obejmuje wszystkie rodzaje i poziomy kształcenia i obejmuje dostęp do edukacji, poziomu i jakości wykształcenia i warunków jej udzielania.

Afganistan, czerwiec 2008 r.

Wiejska szkoła dla kobiet,
Senegal, czerwiec 2006 r.

Konwencja w sprawie zgody na zawarcie małżeństwa, najniższego wieku małżeńskiego i rejestracji małżeństw (1962 r.)

Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages

Konwencja stanowi, że żadne małżeństwo nie może dojść do skutku bez zgody obojga przyszłych małżonków. Ponadto nakłada na państwa obowiązek ustalenia najniższego wieku zawierania małżeństw. (Patrz Dz.U.1965.9.53)

Art. 1 Małżeństwo nie może być prawnie zawarte bez pełnej i swobodnej zgody obu stron; zgoda ta powinna być przez nie wyrażona osobiście, po należytych podaniu do wiadomości publicznej i w obecności właściwej władzy, przed którą małżeństwo ma być zawarte, oraz świadków, zgodnie z przepisami prawa.

Czad, listopad 2008 r.

Indie, 1983 r.

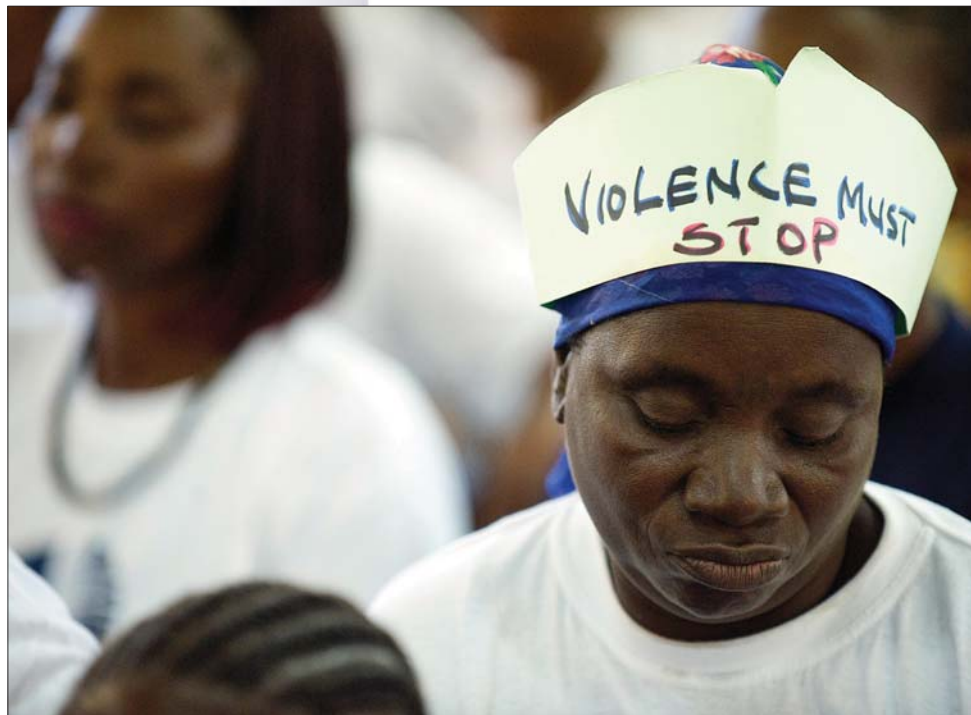
Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet (1993 r.)

Declaration on the Elimination of Violence against Women

„Przemoc wobec kobiet jest manifestacją historycznej nierówności w relacjach między płciami, która doprowadziła do dominacji mężczyzn i dyskryminacji kobiet oraz stanęła na drodze do ich pełnego rozwoju. Przemoc wobec kobiet jest podstawowym mechanizmem społecznym, przy pomocy którego kobiety są zmuszane do podległości wobec mężczyzn.”

(Preambuła)

Deklaracja uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ uznaje przemoc wobec kobiet za jeden z mechanizmów uniemożliwiających kobietom pełne uczestnictwo w życiu ekonomicznym, politycznym i społecznym. Wskazuje, że przemoc wobec kobiet stanowi pogwałcenie praw człowieka i podstawowych wolności przysługujących kobietom oraz przeszkodę w osiągnięciu rozwoju i pokoju. W Deklaracji podkreśla się, że państwa mają obowiązek podjęcia działań zmierzających do zapobiegania oraz ścigania i karania aktów przemocy wobec kobiet, bez względu na to, czy sprawcą jest osoba publiczna, czy prywatna. Deklaracja zachęca państwa do przyjmowania prawodawstwa i stosowania praktyk eliminujących wszelkie formy przemocy wobec kobiet.

Liberia, listopad 2008 r.

Deklaracja zaleca państwom potępienie przemocy wobec kobiet i uznaje, że kraje nie powinny powoływać się na żaden obyczaj, tradycję lub względy religijne zwalniające państwa z wypełniania obowiązków wynikających z Deklaracji. Wskazuje, że stosowanie przemocy wobec kobiet motywowanej tradycją lub względami religijnymi, jest niedopuszczalne i nieuprawnione. Jednocześnie każde państwo powinno prowadzić za pomocą wszelkich dostępnych środków politykę zmierzającą do wyeliminowania przemocy wobec kobiet.

Art. 1 Do celów niniejszej Deklaracji, pojęcie „przemoc wobec kobiet” oznacza każdy akt przemocy na tle płci, który powoduje lub może spowodować, fizyczną, seksualną lub psychiczną krzywdę lub cierpienie, w tym zagrożenie takimi czynami, stosowanie przymusu lub nieuzasadnione pozbawienie wolności, bez względu na to czy występuje w sferze publicznej, czy w życiu prywatnym.

Międzynarodowy Dzień Kobiet
w Liberii, 8 marca 2007 r.

Sekretarz Generalny ONZ
Ban Ki-moon z Panią
Ambasador Dobrej Woli
UNIFEM Nicole Kidman,
Nowy Jork, listopad 2008 r.

Strategie na rzecz równouprawnienia. Konferencje ONZ w sprawach Kobiet

Monitorowanie postępu we wdrażaniu równouprawnienia kobiet i mężczyzn, a także wytyczanie nowych strategii i programów w tej dziedzinie jest przedmiotem *Światowych Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawach Kobiet*.

Pierwsza Światowa Konferencja w sprawach Kobiet Meksyk (1975 r.)

W raporcie końcowym Konferencji odbywającej się w czasie proklamowanego przez ONZ *Międzynarodowego Roku Kobiet* zapisano, że „stała się początkiem międzynarodowych starań na rzecz naprawienia tego, co w historii złe”. Głównym celem Konferencji było wzmocnienie działań na rzecz promowania równości kobiet i mężczyzn, aby zapewnić kobietom pełnoprawny udział w rozwoju i zwiększyć ich wkład w budowanie światowego pokoju. Konferencja przyjęła *Światowy Plan Działań dotyczący wprowadzania w życie celów Międzynarodowego Roku Kobiet*. Doprowadziła również do proklamowania *Dekady ONZ na rzecz Kobiet* w latach 1976-1985.

Druga Światowa Konferencja w sprawach Kobiet Kopenhaga (1980 r.)

Konferencja zajmowała się przede wszystkim zatrudnieniem, zdrowiem i edukacją kobiet. Dokonała przeglądu i oceny postępu osiągniętego w pierwszej połowie Dekady Kobiet. *Przyjęła Program Działania na Drugą Połowę Dekady Kobiet: „Równość, Rozwój i Pokój”*, w którym skupiono się na wypracowaniu międzynarodowych strategii mających na celu podniesienie statusu kobiet. Konferencja podkreśliła, że należy nie tylko dążyć do eliminacji dyskryminacji prawnej, ale również do umożliwienia kobietom udziału w rozwoju, zapewniając im pełne uczestnictwo i uwzględniając ich potrzeby.

Światowa konferencja poświęcona Międzynarodowemu Roku Kobiet, Meksyk, 19 czerwca 1975 r.

Trzecia Światowa Konferencja w sprawach Kobiet Nairobi (1985 r.)

Konferencja podsumowująca osiągnięcia Dekady Kobiet przyjęła dokument końcowy *Strategie Długoterminowe na rzecz Podniesienia Statusu Kobiet*. Strategie zakładają przyspieszenie zmian legislacyjnych i politycznych w większym stopniu uwzględniających prawa kobiet, działania na rzecz pełnego i równego udziału kobiet we wszystkich sferach życia społecznego, w tym również w polityce i w procesach decyzyjnych. Za zagadnienia szczególnej wagi uznano: politykę zatrudniania kobiet; zdrowie, świadczenia socjalne i edukację; równy dostęp do działalności gospodarczej oraz zasobów finansowych i kredytów; ubóstwo kobiet wiejskich; rolę mediów w zwalczaniu stereotypowego wizerunku kobiet i szerszy dostęp kobiet do informacji; sytuację kobiet z rejonów konfliktów zbrojnych i doświadczających przemocy; kobiet jedynek rodziny; kobiet niepełnosprawnych fizycznie lub psychicznie. Strategie zawierają wskazówki dotyczące wdrażania podstawowych założeń na szczeblu krajowym, tak by pomóc państwom w przygotowaniu i wdrażaniu programów i polityk dotyczących równości. Strategie z Nairobi postulują współpracę regionalną i międzynarodową w kwestii podniesienia statusu kobiet i ich włączenia w procesy rozwoju i budowania pokoju.

Klinika w Mongolii, lipiec 2009 r.

Światowa konferencja przeglądowa
oceniająca osiągnięcia Dekady Kobiet,
Nairobi, 15 lipca 1985 r.

Czwarta Światowa Konferencja w sprawach Kobiet Pekin (1995 r.)

Konferencja w Pekinie była największym spotkaniem w sprawach kobiet poświęconym dyskryminacji, równości i uwłasnowolnieniu (empowering) kobiet w skali globalnej, regionalnej i w każdym państwie. Dokument końcowy Konferencji *Platforma Działania* ustala 12 obszarów kluczowych dla walki z dyskryminacją kobiet. *Platforma Działania* wzywa rządy do tworzenia krajowych programów działań w celu upowszechnienia równego traktowania kobiet i mężczyzn przez wprowadzenie zmian legislacyjnych, równość na rynku pracy, w rodzinie, w życiu politycznym i społecznym. Działania mają podjąć także instytucje międzynarodowe, organizacje pozarządowe i sektor prywatny. *Platforma Działania* postuluje zwiększenie dostępu kobiet i dziewcząt do edukacji i zmniejszenie analfabetyzmu wśród kobiet i dziewcząt; doskonalenie opieki medycznej dla kobiet; upowszechnianie informacji na temat metod planowania rodziny; likwidowanie biedy wśród kobiet i zapobieganie ich marginalizacji społecznej; podejmowanie działań na rzecz eliminacji przemocy wśród kobiet; zwiększanie udziału kobiet w polityce i procesie podejmowania decyzji na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym. Konferencja w Pekinie i *Platforma Działania* przewidują włączanie perspektywy płci (gender mainstreaming) do wszystkich polityk i strategii państwa.

Czwarta Światowa Konferencja w sprawach Kobiet, Pekin, 5 września 1995 r.

Kolejne spotkania w sprawach kobiet na forum ONZ Pekin+5 i Pekin+10

Dorobek Czwartej Światowej Konferencji w sprawach Kobiet i postanowienia zawarte w *Platformie Działania* wytyczyły kierunek przedsięwzięć na rzecz równości kobiet i mężczyzn na kolejne lata. Co pięć lat organizowane są w Nowym Jorku sesje specjalne Zgromadzenia Ogólnego monitorujące wdrażanie *Platformy Działania*, podsumowujące osiągnięcia i wskazujące nowe zadania. Dotychczas odbyły się dwie takie konferencje, nazwane Pekin+5 i Pekin+10, w marcu 2010 r. odbędzie się trzecia. Przedstawiciele rządów państw oraz organizacji międzyrządowych i pozarządowych podkreślili w szczególności konieczność pokonania nierówności ekonomicznych, zwalczania ubóstwa kobiet, wyrównywania szans edukacyjnych i udostępnienia kobietom nowych technologii, przede wszystkim informatycznych. Zwrócono uwagę również na problem zwalczania przemocy wobec kobiet, także w rodzinie. Potępiono „zabójstwa honorowe” i wymuszone małżeństwa. Dokumenty końcowe obu sesji wskazują, że odpowiedzialność za wdrażanie polityki równości płci spoczywa przede wszystkim na rządach państw, ale konieczne są także działania podejmowane przez ONZ, międzynarodowe organizacje i instytucje, organizacje pozarządowe i sektor prywatny.

Przemoc wobec kobiet w jej wszystkich aspektach i przejawach stanowi największą barierę na drodze do osiągnięcia równości i postępu. Podkreśla to światowa kampania na rzecz przeciwdziałania przemocy wobec kobiet pod hasłem: „*Zjednoczmy się aby wyeliminować przemoc wobec kobiet*”, ogłoszona przez Sekretarza Generalnego ONZ Ban Ki-moona na lata 2008-2015.

Czwarta Światowa Konferencja w sprawach Kobiet, Pekin, 3 września 1995 r.

Najważniejsze ciała ONZ zajmujące się sprawami kobiet:

Wydział NZ ds. Awansu Kobiet

UN Division for the Advancement of Women (DAW)

<http://www.un.org/womenwatch/daw/>

Międzynarodowy Instytut Kształcenia i Badań nad Awansem Kobiet

International Research and Training Institute for the Advancement of Women (INSTRAW)

<http://www.un-instraw.org/en/7.html>

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka

United Nations High Commissioner for Human Rights (UNHCHR)

<http://www2.ohchr.org/english/issues/women/>

Fundusz Narodów Zjednoczonych na rzecz Kobiet

United Nations Development Fund for Women (UNIFEM)

<http://www.unifem.org/>

WomenWatch

Inicjatywa Sieci Współpracy Agend Narodów Zjednoczonych w sprawach Kobiet i Równouprawnienia

Initiative of Inter-Agency Network on Women and Gender Equality (IANWGE)

<http://www.un.org/womenwatch/>

Opracowano: luty 2010 r.

**Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie
(UNIC Warsaw)**

Al. Niepodległości 186

00-608 Warszawa, Polska

Tel.: (+48 22) 825 57 84

Fax: (+48 22) 825 77 06

e-mail: unic.poland@unic.org

www.unic.un.org.pl

Ośrodek Informacji
ONZ w Warszawie